

Hoofdstuk 1 Ontzetting uit het ambt

1.1 Inleiding

De generale synode heeft op 12 november j.l. besloten:

1. Als het gaat om predikanten die zich schuldig hebben gemaakt aan seksueel misbruik van een pastorale relatie in een zodanig mate, dat een college voor het opzicht naar de huidige maatstaven een schorsing voor onbepaalde tijd of ontzetting uit het ambt oplegt, waarbij volgens de huidige kerkordelijke regeling terugkeer in het ambt - onder voorwaarden - mogelijk is (overeenkomstig ord. 10-9-7d respectievelijk ord. 3-26-2), besluit de generale synode dit beleid niet te handhaven, en **het generale college voor de kerkorde te verzoeken een wijziging van de kerkorde voor te bereiden in die zin dat in gevallen van deze zwaarte ontzetting uit het ambt kan worden opgelegd waarbij terugkeer niet mogelijk is.**
2. Het besluit, genoemd onder 1, moet op gelijke/overeenkomstige wijze (gaan) gelden voor kerkelijk werkers.

Kortheidshalve spreekt het GCKO alleen over ontzetting uit het ambt. Dit geldt niet alleen voor predikanten, maar voor alle ambtsdragers. Voor het ontnemen van kerkelijke bevoegdheden (dus ook voor kerkelijke werkers die niet in het ambt staan) geldt hetzelfde.

1.2 Overwegingen

Ontzetting uit het ambt is de zwaarste tuchtmaatregel die kan worden opgelegd (ord. 10-9-7 sub e). Door de keus voor ontzetting geeft het betreffende college aan dat betrokkene niet alleen op dit moment het ambt niet kan/mag uitoefenen, maar ook dat terugkeer naar het ambt (althans naar het inzicht van dat moment) ongewenst is. Het college acht immers schorsing voor onbepaalde tijd (waarbij de mogelijkheid van herstel van bevoegdheden wordt opengehouden) niet voldoende. Betrokkene is na de (definitieve) uitspraak niet langer ambtsdrager.

Dit feit kan niet door het opzichtcollege ongedaan worden gemaakt: opzichtcolleges zijn niet bevoegd aan iemand het ambt te verlenen dan wel de bevoegdheid te geven om naar het ambt te staan.

In het verleden heeft het generale college voor het opzicht éénmaal een tuchtmaatregel van ontzetting uit het ambt opgeheven; deze opheffing is in tweede instantie weer ongedaan gemaakt. Het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen heeft toen uitgesproken dat de opheffing van de ontzetting niet betekent dat betrokkene weer in het ambt staat, maar dat de kleine synode moet beoordelen of weg naar het ambt weer openstaat (naar analogie van ord. 3-26-2).

De uitspraak van het generale college voor de behandeling van bezwaren en geschillen maakt duidelijk dat een college voor het opzicht een ontzetting niet ongedaan kan maken. Het kan alleen het impliciete verbod om opnieuw te staan naar het ambt ongedaan maken. Het betekent dus alleen dat betrokkene aan de kleine synode kan vragen of de weg naar het ambt geopend kan worden.

Maar zolang niet opnieuw het ambt is verleend, blijft betrokkene van het ambt ontzet.

Het GCKO constateert dat het voorstel dat aan de synode was voorgelegd:

“dat ... ontzetting uit het ambt moet worden opgelegd en terugkeer niet mogelijk is” na amendering gewijzigd is in het huidige besluit

“dat ... ontzetting uit het ambt kan worden opgelegd waarbij terugkeer niet mogelijk is”.

Het gewijzigde besluit suggereert dat er tweeërlei vormen van ontzetting zijn: één waarbij terugkeer mogelijk is en één waarbij dat niet mogelijk is.

Het GCKO is van oordeel dat dit onnodig complicerend is. De eenvoudigste oplossing is vast te leggen dat terugkeer na ontzetting niet mogelijk is. Het is tot nu toe ook nog nooit voorgekomen dat een ontzette predikant opnieuw in het ambt van predikant bevestigd is. Bovendien, als het opzichtcollege apart uitspreekt of terugkeer al of niet mogelijk is, geeft het in een aantal gevallen impliciet aan dat terugkeer wel mogelijk is en wekt het wellicht verkeerde verwachtingen. Het is daarom beter om als regel aan te houden dat na ontzetting terugkeer niet mogelijk is.

Het opzichtcollege heeft, als het terugkeer niet a priori onmogelijk acht, de mogelijkheid om de maatregel van schorsing voor onbepaalde tijd op te leggen.

De afweging of een schorsing voor onbepaalde tijd moet worden opgelegd, dan wel of tot ontzetting moet worden overgegaan, is een zaak van de colleges voor het opzicht. Als het college terugkeer niet a priori onmogelijk acht, dient het niet tot ontzetting over te gaan.

Het GCKO stelt dan ook voor terugkeer na een ontzetting niet langer mogelijk te maken en stelt daarom voor ord.10-9-7 sub e aan te vullen.

Het GCKO wijst er – wellicht ten overvloede – op dat ontzetting uit het ambt een oordeel is over gepleegde daden. De kerk acht het noodzakelijk om het ambt te ontnemen. Daarmee neemt de tuchtoefening een einde. Op betrokkene als belijdend lid van de kerk is niet langer een tuchtmaatregel van toepassing.

1.3 Voorstel aanpassing ord. 10-9 (ontzetting uit het ambt)

	Huidige tekst	Voorstel
7 sub e	de ontzetting uit het ambt of de bediening dan wel het ontnemen van de door de kerk toegekende bevoegdheden,	de ontzetting uit het ambt of de bediening dan wel het ontnemen van de door de kerk toegekende bevoegdheden, waarbij betrokkene niet meer het recht heeft enig ambt of enige kerkelijke bevoegdheid te aanvaarden,

1.4 Kanttekening

Het GCKO merkt op dat het met bovenstaande uitvoering geeft aan het synodebesluit.

Binnen het GCKO is niet ieder ervan overtuigd dat een tweede kans per definitie onmogelijk moet worden gemaakt. Allen zijn het erover eens dat ontzetting niet kan worden opgeheven.

Het GCKO stelt in 3.8 voor dit te verhelderen door niet langer te spreken over opheffing van

een middel van tucht voor onbepaalde tijd maar alleen over opheffing van schorsing voor onbepaalde tijd.

Allen zijn het er ook over eens dat ook zonder de toevoeging, genoemd in 1.3 terugkeer uiterst onwaarschijnlijk is en dat de kerkorde voldoende mogelijkheden biedt om ongewenste pogingen om via de reguliere weg (die voor alle belijdende leden open staat) opnieuw toegelaten te worden tot het ambt te voorkomen. Ter wille van de gewenste duidelijkheid (zowel voor de kerk als voor betrokkene) kiest de meerderheid toch voor de toevoeging.